

odvetniške pomoči, pri njem je gotovo najbolje in najlepše najdeti. Ko so pevci zapeli »Slovenec sem«, začeli so se zapisavati udje in glejte, hitro se je zapisalo in vplačalo čez 110 udov, med njimi preč. g. dekan in načelnik okrajnega zastopa, Anton Hajšek kot pokrovitelj, 10 ustanovnikov, 90 letnikov, ostali kot podporniki. Udom razdelilo in razprodalo se je veliko družbenih knjig. Vidno razveseljen nad obilnim številom novih členov družbe, govoril je potem zastopnik glavne družbe v Ljubljani, g. dr. Jožef Vošnjak. Pokazal je na blagodejno delovanje družbe; posebno na mejah slovenskih dežel, katere so nekdanj tako daleč segale, pa po dobrem prizadevanju nemških in laških sovražnikov slovenskega naroda so se tako skrčile. Opominjal je, da naj z vso močjo branimo vsaj zdajšnjo našo domovino. Po tem govoru ni bilo navdušenja in »živio«-klicev konca. Slava mu, vrlemu narodnjaku, ki se je enkrat v tem kraju tako junško za narod in jezik boril. O da bi mi dobili zopet enkrat tako izvrstnega in narodnega zdravnika! Veliko hvale zasluži si tudi njegova ljubezniva hčerka gdn. Rozika, katera je tako lepo prednašala pesem »Naš narodni dom«. Iz pričujočih udov volil se je odbor in enoglasno so bili vsprejeti: za načelnika g. dr. U. Lemež, za namestnika Poličarski župnik č. g. J. Lenart. Za blagajnika g. Peter Novak, gostilničar, za namestnika g. Franc Sernee, trgovec z lesom. Za tajnika kaplan g. J. Tajek, za namestnika g. F. Pintar, jurist. Po volitvi se je posebno lepo zahvalil Poličarski č. gosp. župnik. Njegov govor je bil poln resnice, poln prepričanja, poln navdušenja. Posebno, ko je omenil, da so pravico slovenskega jezika najboljšje pripoznali sv. oče rimski papež, ko so razun latinskega in grškega, edino še v slovenskem jeziku dovolili opravljati najsvetejšo daritev — to je obudilo v vsakem pričujočem sveto hvaležnost in narodni ponos! Hvala mu in vsem Poličančanom, ki so se tako obilno udeležili. Gosp. govornik je končal z navdušenim »Slava« Nj. valičanstvu, presvitlemu cesarju, kot zaščitniku šol in narodov. Iz več ko 100 src in grl zadonela je cesarska pesem. S tem se je skončal oficijelni del, in še dolgo so hili udeleženci zbrani v jako veseli in prijetni zabavi, katero so posebno oživljali vrli celjski pevci. Slava njim! Posebno pripoznanje se spodobi tudi vrlim Makolčanom. Iz Makol so pristopili stitje ustanovniki in še več letnikov. Hvala tudi našemu nekdanjemu narodnemu mučencu p. dr. A. Brumentu iz Ptuja za to, da nas je od tako daleč počastil. Enako Mozirčanom za navdušene brzojavke! Naj še nekaj prav tolažljivega omenim, da se je tudi zborovanja udeležila večina mladih gg. učiteljev iz okolice. Slava! Da bi tudi mi v Slov. Bistrici več takih imeli. Škoda je, da je bila pot tako slaba in araz tako hud, da premnogi, ki bi bili radi, niso mogli priti. Pa upamo, da bodo še pri priložnosti k društvu pristopili. Odbor jih bo vselej rad sprejemal. Veliko zasluge za tako lepi vseh ima gotovo tudi g. gostilničar Peter Novak, ki je, kakor vselej, skrbel za izvrstno postrežbo in prav imenitno vinsko kapljico. Cela slovesnost gotovo ostane vsem pričujočim v najlepšem spominu, in pri enakih priložnostih brž, da se več udeležencev privabi. Vršilo se je vse v najboljšem redu, še razkričani bistriški, tako imenovani Nemci niso nikakošnih ovir delali. Še pred 10 ali 20 leti gotovo ne bi bilo tako slo. Pa hvala Bogu, ali so pomrli, ali so se pomirili, ali so zaprti, ki so detetu slovenskemu po življenju stregli. Na zdar!

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Bolfank pri Bišu 25 fl., Podgorje 10 fl., Koprivnica 7 fl., Sv. Jurij v Slov. gor. 14 fl., Sv. Lovrenc na Dravskem polju 5 fl. 78 kr., Reichenburg 21 fl. 49 kr., Velika nedelja 14 fl. 26 kr., Ptuj 4 fl. 42 kr., Sv. Barbara v

Halozah 3 fl., Sv. Ropert nad Laškim 5 fl., Sv. Lenart v Slov. gor. 5 fl. 20 kr., Središče 10 fl. 21 kr., Sv. Nikolaj pri Ljutomeru 10 fl. 71 kr.

Gospodarske stvari.

Kainit, umetno gnojilo.

Glasom naznanila visokega ces. kr. ministerstva za poljedelstvo, bode se od 15. septembra 1892 počenši pri c. kr. oskrbništvu soline v Kaluszu, v Galiciji, prodajal mlet kainit, z zajamčeno držino 10°/₁₀ tov čistega kalija, loko magacina, nezatovorjen po 1 fl. za 100 kil gospodarjem, kateri imajo pravico za dobavo.

Kolka prosta naročila naj se naravnost imenovanemu oskrbništvu soline predložijo. Prosilci pa morajo pravico za dobavo izkazati s certifikatom, katerega dobijo pri dotičnem ces. kr. okrajnem glavarstvu na temelju s posestnimi polami izkazanega posestva. Dotičnik se pa mora v svoji vlogi na gori napomenjeno oskrbništvu zavezati, da dobljenega kainita ne bo uporabil za kaj druga, kakor samo kot gnojilo na lastnem posestvu, ter da tega gnojila ne bo oddajal, bodisi za plačilo, bodisi brezplačno, nikomur. Navedeni pogoji veljajo istotako za gospodarska društva.

»Kaj pa je to, kainit?« vprašal bode marsikateri izmed naših kmetov. To ter njega različno porabo razložiti, je namen naslednjih vrstic. Kainit je solnasta tvarina, ter mleta skoraj celo bela. Če nam pomanjkuje organskega, živinskega gnoja, moremo kainit rabiti kot pomožni gnoj. S tem pa ni rečeno, da bi nam kainit mogel živalski gnoj popolno in vselej nadomestiti! Živalskemu gnoju ostane tudi naprej prvo mesto med gnojili. Kainit in sploh vsa umetna gnojila, katerih imenitnejša gnojilna snov je kalij, služijo nam za gnojenje rastlin, katere potrebujejo v večji meri kalija. Ker pa imamo takih rastlin v poljedelstvu, na travnikih, v sadnem in zelenjadnem vrtu, ter v vinoreji, tedaj hočemo v naslednjem izpregovoriti nekoliko besedij

I. O gnojenju s kainitom

gledé različnih rastlin. Za ozimino moremo s kainitom gnojiti, bodi-si na praho ali pa, ako imamo deteljo, lizol itd. za podoranje, podorjemo ob enem tudi na te raztreseni kainit. Za jarino je najbolje, da se kainit v jeseni pred setvo razstrese in podorje. Repa in krompir potrebuje, posebno tedaj v gnoju mnogo kalija, ako je bilo gnojenje z živalskim gnojem preslabo; tedaj se mora s kainitom pomagati, pa tudi v takem slučaju se naj kainit že nekaj časa pred sejanjem, oziroma pred sajenjem potrese!

S kainitom gnojiti dé razen že imenovanih še posebno dobro naslednjim rastlinam: zelju, lanu, detelji, sočivju, hmelju ter vinski trti. — Za travnike je najbolje, kainit v mešanico (kompost) dajati, in kot takega uporabiti. Isto velja za sadno drevje in za vinograde.

Ako imamo očiščen kainit (tisti, ki se dobiva v Kaluszi, in o katerem smo do sedaj govorili, se imenuje surovi kainit) smemo ga tresti k setvi, ne da bi škodil.

Znano je, da se pridelujejo gori imenovane kalilčne rastline v primeroma različni zemlji. Ker pa tudi gledé na gnojenje s kainitom na korist tega gnojenja ni brez vpliva, kako je dotična zmlja sestavljena, zato naj še tudi

II. o zemlji,

katero nam je gnojiti s kainitom, izpregovorimo nekaj! Gledé njenih osnovnih delov poznavamo za obdelovanje vrst zemlje, namreč prodnato, peščeno, glinasto, ilov-

nato, apneno, laporno, železnato (rudečo) in sprsteninsko. Te različne zemlje zahtevajo prvič različno pripravo za gnojenje s kainitom, drugič različne mere tega gnojila.

V prvem slučaju nam velja izkušnja, da naj se kainit v vseh suhih zemljah, tedaj tudi v prodnati itd. bolj ko mogoče rano pred setvo, oziroma sajenjem podorje ali podkoplje, ker bi inace mogel setvi in tudi nje daljnemu razvijanju škoditi; to velja sosebno gledé ržene setve. V takem slučaju naj se tedaj kainit, kakor je spredej povedano, že na praho potrese. Kainit je pa posebno za peščeno zemljo pripraven gnoj, in to tem bolj na mestu, čem ležja je taka zemlja. Glinasto zemljo in težko ilovico, zatem lapor v njega različnosti, dalje železnato in sprsteninsko zemljo velja istotako s kainitom gnojiti, vendar je za take zemlje bolje, da se kainit z drugimi primernimi gnojili meša, za kar tudi

III. o mešanji kainita z drugimi gnojili nekaj povemo. — Z ozirom na to uči izkušnja, da je gledé glinaste zemlje ter belih prsti; (apnena in laporna zemlja), zatem za železnato in tudi težko ilovico priporočiti, da se takej zemlji da je poleg kainita tudi živo apno. Ako se zraven kainita rabijo tudi fosforna gnojila, tedaj se pri takem gnojenju pomnožijo ne samo pridelki zrnja, temveč tudi slame več priraste. Ne sme se pa pozabiti, da tako gnojenje, kakor sploh gnojeje z umetnimi gnojili pospešuje tudi plevelu rast. Vendar ako se le malo potrudimo ter plevel zatiramo, je nasledek vsemu temu vselej ta, da s cenim gnojenjem, katero nam omogoči kainit, trud in troške za mnogo premaguje hasen.

Že prej smo opomnili, da je gnojenje s kainitom, posebno v peščeni zemlji, zelo koristno. To je pa še boljše, če kainitu pridamo fosfornih gnojil. Razen do sedaj napomenjenih zemelj moremo pa z dobičkom gnojiti tudi sprsteninsko zemljo s kainitom. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. januarija v Arnoži, na Malih Rodnah, v Št. Lenartu v slov. goricah. Dne 21. januarija v Teharjih. Dne 23. v Mozirji. Dne 24. januarija v Koprivnici.

Dopisi.

Od Sv. Ane v Slov. Goricah. (Odgovor) na dopis: Kakšna naj bo ljudska šola? — v zadnji številki »Slov. Gospodarja« m. l. V drugem odstavku omenjenega dopisa zaprašil se je g. dopisnik z vso težo v mé ter mi očita moje obnašanje, sumneč mojo narodnost in ogovarja šolski pouk. Pa g. dopisnik je ali slabo opazoval, ali pa je napačno poučen; zato tudi tako krivo sodi. V katerem obziru je moje obnašanje čudno, mi je res neznan. Učnih načrtov pa, katere je po ukazu vis. naučnega ministra sestavil in izdal vis. c. kr. štajarski šol. svet — ne pa moj prednik — držim se vselej, kakor se jih sploh vsak učitelj držati mora. Da bi bil od gg. učiteljev II. in I. razreda česa kedaj zahteval, ni res. To moreta gg. učitelja tudi potrditi. Hvaležnosti proti »nem. šulvereinu« mi ni bilo in mi ne bo nikoli treba skazovati, ker ž njim nisem imel nikdar kaj opraviti. Neresnično pa je to, česar me g. dopisnik v omenjenem dopisu sumniči. Namestil me je vis. c. kr. štajarski dež. šol. šol. svet, brez vsakega mi znanega pripomočka. — Izdajalske »groše« pa naj le vzame, komur jih je mar. Jaz nikdar! — Iskrena čustva za vero, dom in stanovsko čast pa sem in bom — če tudi ne kričoč — vedno zvesto gojil. Da se tudi nemščina, kot drugi deželni jezik, na tej šoli podučuje, je res. Pa g. dopisnik je pretiral ta pouk. V tretjem razredu tukajšnje šole poučuje se ta »učni predmet« po tri ure

na teden. Česa je treba učence učiti, vem sam. To nam kažejo učni načrti. Nemška povelja, katerih je g. dopisnik nekaj naštel, so večidel izmišljena. Da se pa — posebno pri telovadbi — nehoté katero usili, mislim, da ni nemogoče, in se morebiti še drudim včasih tako zgodi. Telovadba je predpisana (po učnih načrtih) za učence obojega spola (posebno če se telovadi v solski izbi). Dekleta pa plesa učiti, rad prepustim drugim. Konečno še odgovor na dopisnikovo vprašanje: Kakšna naj bo ljudska šola? — Ona naj bo verska in narodna, pa brez obrekovalcev! Miha Lesnika, nadučitelj.

Iz Šmartina tik Slov. Gradea. (Marsikaj.) Nesprosljiva zima je zavila nas za toplo peč, da le še komaj opravljamo potrebno vsakdanje delo, kakoršno prinaša kmetski stan; pri vsem tem pa je časa dovolj ob dolgih zimskih večerih se spominjati minolega leta. Zginilo je staro leto v dolgo večnost in ne pride več nazaj, pomnili bomo le dogodke, ki smo jih preživeli v njem. Marsikaterega naših prijateljev in znancev je koščena smrt pograbila in prestavila v dolgo večnost; med drugimi moram omeniti obče spoštovanega našega občana Antona Karnerja, po dom. Krala, ki je po dolgi, mučni bolezni v Bogu zdihnil svojo dušo. Bil je načelnik že dolgih let krajnega šolskega sveta in tudi zvest naročnik »Slov. Gosp.«; bodi mu zemljica lahka! — K nam so sicer pozno, pa vendar o pravem času še došle knjige družbe sv. Mohorja; prav pridno jih prebiramo, najbolj pa je nam vstregel »Domači zdravnik« č. g. župnika Kneippa; ne bo menda nikomur žal, da je k družbi pristopil, saj pa tudi si lahko pri vsaki priložnosti povrne te troške, ako le pazljivo čita in se po tem ravnilu ravna. Sploh se sliši, da zanaprej bodo skrbno si nabirali zelišča, ki so tu nasvetovana, ako so pod tam navedenim imenom v tem kraju znana.

Iz Brežic. (Petje, tombola.) Zima je letos res huda, to kaže sama, ker je zemlji tako debelo-sneženo obleko priskrbela. Pa to nas ni oviralo božične praznike prav lepo praznovati. »To ni nič posebnega«, bode si bralec mislil, »saj smo tudi mi praznovali, bili smo v cerkvi, obdarovali svoje otroke, prejeli in oddali darila in voščila, ter v veseli družbi leto zaključili«. Da ste v cerkvi bili, Vam že verujem, saj smo kristjani, ali nekaj, nekaj gotovo ni bilo, tako lepega cerkvenega petja namreč, kakor pri nas. Otročjih in moških glasov (vseh 25) je prepevalo na božični in novoletni dan v božjo čast pobožne pesmi najboljših slovenskih skladateljev, med temi jedno našega pevovodja č. g. kapelana Mešička. Leto smo zaključili v naši čitalnici. Bilo je napovedano petje, tombola in prosta zabava. A delali smo račun brez krčmarja, v tem slučaju slav. c. kr. finančnega ravnateljstva v Mariboru, ker to nam je tombolo prepovedalo. Zakaj pa ne, saj se Slovincem sme vsaka pravica (!) zgoditi. Znabiti so si hoteli dotični gospodje božično veselje pomnožiti, ali pa so le pregledali neki ministerijalni odlok, kateri blizo to-le pravi, da je ta igra le tedaj prepovedana, ako se hoče ali more ž njo kdo ukoristiti. Mi pa smo se le radi zabave zbrali, ne pa radi kakega gmotnega dobička. Hm, pa smo se vendar dobro imeli. Saj ima Slovenec pesmi, katere mu vse nadležne muhe in komarje odženejo. Peli smo, da je bilo veselje, se ve, da nekaj tudi pili. Najbolje pa se je vsem omililo citranje našega terceta, obstoječega iz č. g. Mešička, gospodičine Šmidove in gosp. Šetinca. Med tem se je približala 12. ura. Še enkrat je zadonela v starem letu vesela slovenska pesem, katera je zadušila vse žalostne spominke cellega leta, vsiljujoče se v tem trenutku z neko posebno nadležnostjo v glavo, in slišali so se glasi 12. ure. Pri zadnjem vstane celo društvo in gospod dr. Firbas napije in vošči veselo novo leto vsem navzočim in celi Sloveniji, da bi